

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Архітектурно-художній інститут
Кафедра дизайну архітектурного середовища

СИЛАБУС
освітньої компоненти – ОК 3.3
навчальна дисципліна –
Архітектурно-дизайнерське проектування 3

Освітній рівень	другий (магістерський)	
Програма навчання	обов'язкова	
Галузь знань	19	Архітектура та будівництво
Спеціальність	191	Архітектура та містобудування
Освітня програма	ОПП «Архітектура та містобудування»	
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 академічних годин)	
Види аудиторних занять	практичні заняття,	
Індивідуальні та (або) групові завдання	графічна робота,	
Форми семестрового контролю	залік	

Викладачі:

Тюрікова Олена Миколаївна, к. пед. наук, доц..каф. Дизайну архітектурного середовища, tulenanik@gmail.com

В процесі вивчення даної дисципліни студенти опановують особливості та методику архітектурно-дизайнерського проектування різних типів архітектурного середовища, композиційне формування об'єктів та систем архітектурного середовища. Набувають знань та досвіду у царині; сценарного моделювання середовищ них процесів; комплексного обладнання об'єктів та систем архітектурного середовища, дизайну інтер'єру, ландшафтного дизайну, спеціального дизайн-середовищних утворень та ін.

Передумовами для вивчення дисципліни

є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами: дизайн архітектурного середовища; архітектурне та архітектурно-дизайнерське проектування; об'ємно - просторова композиція; дизайн інтер'єру; ландшафтний дизайн та дизайн обладнання середовищ них систем та ін.

Програмні результати навчання:

PH01. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері архітектури та містобудування і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень.

PH02. Мати спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та провадження інноваційної діяльності у сфері архітектури та містобудування з метою розвитку нових знань та процедур.

PH03. Здійснювати передпроектний аналіз архітектурно-містобудівних об'єктів і територій.

PH04. Розуміти і застосовувати у практичній діяльності теоретичні і практичні засади проектування інноваційних об'єктів містобудування, житлових, громадських, промислових будівель і споруд, реконструкції і реставрації архітектурних об'єктів, методи досягнення раціонального архітектурно-планувального, об'ємно-просторового, конструктивного рішення, забезпечення соціально-економічної ефективності, екологічності, енерго-ефективності.

PH05. Знати, розуміти та оцінювати характеристики сучасних будівельних матеріалів, виробів і технологій, враховувати їх особливості при розробці інноваційних проектних рішень будівель і споруд, в проектах благоустрою міських і ландшафтних територій, при реконструкції та реставрації пам'яток архітектури і містобудування.

PH06. Забезпечувати гармонізацію об'єктів архітектури і предметного середовища, зокрема із застосуванням принципів і методів теорії дизайну архітектурного середовища.

PH07. Здійснювати проектне моделювання, обирати цифрові технології та програмні засоби для розв'язання задач дослідницького та інноваційного характеру, розробки і реалізації проектів у сфері архітектури та містобудування, оформлення відповідної наукової та технічної документації, виготовлення макетів і наочних ілюстративних матеріалів.

PH08. Організовувати роботу над комплексними архітектурно-містобудівними проектами, співпрацю з замовниками та громадськістю при розробці, узгодженні і публічному обговоренні архітектурних проектів; зрозуміло доносити власні висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців.

PH09. Застосовувати енергоефективні та інші інноваційні технології при проведенні наукових архітектурно-містобудівних досліджень та прийнятті комплексних архітектурно-містобудівних рішень.

PH10. Обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проектів у сфері архітектури та містобудування державною та іноземною мовами усно і письмово.

PH11. Приймати ефективні рішення у сфері архітектури та містобудування, розробляти і порівнювати альтернативи, враховувати обмеження, оцінювати можливі побічні наслідки та ризики.

PH12. Знати і застосовувати у практичній діяльності законодавство і нормативну базу щодо проведення досліджень та розробки архітектурно-містобудівних проектів.

PH13. Обґрунтовувати безпекові, санітарно-гігієнічні, екологічні, інженерно-технічні і техніко-економічні рішення і показники у комплексному архітектурно-містобудівному проектуванні.

PH14. Здійснювати авторський нагляд за реалізацією проектів у сфері архітектури та містобудування.

PH15. Аналізувати міжнародний та вітчизняний досвід щодо проектування об'єктів архітектури та містобудування.

PH16. Здійснювати формування архітектурно-дизайнерського середовища житлових, громадських, промислових, ландшафтних комплексів та інших середовищних об'єктів міста.

PH17. Приймати ефективні рішення у сфері дизайну інтер'єрного середовища та його складових (адаптація інтер'єрів до запитів користувачів; «гіперінтер'єри» - наскрізні середовищні системи; просторові конструкції і матеріали в дизайні інтер'єрів; стилістичний характер інтер'єрних просторів; тощо).

PH18. Мати спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення реновації і ревіталізації архітектурно-дизайнерського середовища колишніх промислових комплексів та реновації існуючих архітектурно-ландшафтних ансамблів.

PH19. Застосовувати синтез художньої та інженерної творчості в дизайні середовища: пластичні характеристики середовищних об'єктів; просторові конструкції середовищних комплексів (місто й інтер'єр); колористика в масштабі міста, середовищних комплексів і суспільних інтер'єрів; світлодизайн міського середовища та громадських інтер'єрів.

PH20. Знати і застосовувати методологію навчального архітектурно-дизайнерського проектування: типологію середовищних структур; перед проектний і проектний аналіз; вплив сучасної дизайнерської культури на формування середовища; технологічна обумовленість архітектурного середовища; контекст як необхідний фактор проектного рішення; архітектурно-дизайнерські просторові конструкції середовищних комплексів; динаміку середовищних дизайнерських систем; розробку концепції архітектурно-дизайнерського проектного рішення; стадійність архітектурно-дизайнерського проектування.

PH21. Організувати роботу над комплексними архітектурно-дизайнерськими проектами «Неархітектурних» міських систем як значимих об'єктів міського середовища (транспортні вузли, розв'язки, колишні залізні дороги і трамвайні колії, надземний транспорт, естакади, гаражі; підземні переходи, метро; пустирі, площі, дворові простори).

PH22. Приймати ефективні рішення з навігації в архітектурно-дизайнерському середовищі (обумовленість навігаційних систем міського середовища; дизайн навігаційних засобів; особливості навігаційних систем для людей з обмеженими фізичними можливостями).

Диференційовані результати навчання:

знати:

- типологічну структуру архітектурного середовища;
- структурні компоненти та особливості композиційного формування архітектурного середовища;
- значення обладнання та різних засобів дизайну в архітектурному середовищі;
- особливості художньо-дизайнерської композиції та колористики;
- архітектурно-містобудівні нормативи щодо забудови кварталів, проектування багатоповерхових житлових будинків, промислових об'єктів та будівель суспільного призначення;

вміти:

- здійснювати по факторний аналіз існуючої середовищної ситуації;
- складати схеми аналізу архітектурного середовища;
- проектувати генеральний план;
- створювати дизайн обладнання середовищних систем;
- проектувати багатоповерховий житловий будинок на соціокультурному, матеріально-технічному, об'ємно-просторовому, планувальному, конструктивному, функціональному, архітектурно-художньому рівнях;
- створювати набір спеціалізованих креслень з дизайну інтер'єрів та ландшафту;
- проектувати обладнання в різних варіантах трансформації (з урахуванням ергономічних та сценарних особливостей процесу);
- в залежності від спеціалізації проектувати: спеціалізовані креслення та зображення з ландшафтного дизайну, з дизайну інтер'єру;

володіти:

- варіантами візуально - змістовних тем;

- застосуванням засобів формування середовищних вражень;
- сценографічною інтерпретацією архітектурного середовища;
- комплексом професійних завдань з формування образу середовища.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва тем	Кількість годин			
		Лекції	Практичні заняття	Лабораторні	Самост. робота
Частина III					
Архітектурно-дизайнерське проектування 3 (Концептуальне проектування) Дизайн архітектурного середовища (за проблемою диплому)					
1	Тема 1. Передпроектні дослідження. Аналіз історико-культурного змісту середовища, його атмосфери, середовищної легенди тощо. Соціальний «паспорт» середовища, «портрет» споживача. Оцінювання перспективи розвитку середовища. Визначення провідних середовищних сценаріїв.	-	6	-	3
2	Тема 2. Особливості соціокультурного аналізу середовищних утворень. Передпроектні дослідження. Аналіз існуючої середовищної ситуації. Пофакторний аналіз. Узагальнення натурних досліджень, створення розгортки та візуальних коридорів.	-	6	-	3
3	Тема 3. Аналіз середовищної ситуації, що склалася. Пофакторний аналіз. Композиційний аналіз. Передпроектні дослідження. Проблематизація. Аналіз теоретичних джерел та досвіду практичного вирішення виявлених проблем. Відбір та систематизація методів вирішення середовищних проблем.	-	6	-	3
4	Тема 4. Проблематизація. Відбір засобів оптимізації та гармонізації середовища. Формування дизайн-ідеї. Художня метафора дизайн-ідеї. Ескізування. Оцінювання варіантів образних пошуків.	-	6	-	3
5	Тема 5. Становлення дизайн-ідеї. Метафоризація середовищного утворення. Художній образ середовища, його емоційний знак. Сценарне моделювання середовищних процесів. Гармонізація архітектурного середовища макро-, мезо-, мінірівнів на стадії розробки генплану. Узгодження сценаріїв діяльності та планувальної схеми генплану. Визначення ключових вузлів. Створення системи візуальних вражень сприйняття середовища.	-	6	-	3
6	Тема 6. Гармонізація архітектурного середовища на рівні формування силуету забудови. Розробка розгортки, візуальних вісей та коридорів, меж локальних зон.	-	4	-	3

7	Тема 7. Обладнання архітектурного середовища розробка ідеї просторового образу. Пошук носіїв художнього образу середовища.	-	4	-	3
8	Тема 8. Проектування на об'ємно-планувальному рівні. Створення проекту архітектурної доміанти або вузлового об'єкту. Визначення образу та конструктивної системи. Узгодження планів з сценарієм середовищ них процесів.	-	4	-	3
9	Тема 9. Дизайн інтер'єру. Спеціалізація. Розробка необхідних креслень, що відображають дизайн- ідею інтер'єру. Визначення носіїв художніх сенсів інтер'єру, провідного дизайну.	-	4	-	3
10	Тема 10. Дизайн інтер'єру. Комплексне обладнання. Розробка елементів обладнання інтер'єру, яке формує індивідуальний образ та є джерелом естетичних вражень.	-	4	-	3
11	Тема 11. Ландшафтний дизайн. Спеціалізація. Розробка спеціальних креслень, які відображають художній задум та систему естетичних впливів на споживача.	-	2	-	3
12	Тема 12. Ландшафтний дизайн Комплексне обладнання. Розробка обладнання фрагменту генплану, локалізованого за функцією або за основним дизайном.	-	2	-	2
13	Тема 13. Презентація та захист дизайн-проекту	-	2	-	1
Всього		-	54	-	36

Критерії оцінювання та засоби діагностики:

Мінімальний рівень оцінювання щодо отримання «заліку» за навчальною дисципліною «Архітектурно-дизайнерське проектування 3» складає 60 балів та 100 балів відповідно і може бути досягнений наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Засоби оцінювання	Кількість у семестрі		
ЧАСТИНА III(III семестр)			
Курсовий проект №1	1	30	40
Практичні роботи	12	24	48
Контроль знань:			
- Поточний контроль - кафедральні обходи	2	6	12
- Підсумковий (семестровий) контроль – захист залік	1		
	1		
Разом		60	100

З дисципліни передбачено виконання трьох курсових проектів.

1. При виконанні Курсового проекту 1 «Дизайн жилого середовища», студент самостійно обирає фрагмент міського середовища та на підставі його всебічного аналізу визначає перспективного споживача, типологію житлової забудови: соціальне або елітне житло, для людей з обмеженими можливостями або для студентів, постійного або временного перебування. Згідно з цим вибором, йде індивідуальна постановка проектних завдань та відбір засобів їх реалізації.

Приблизна тематика курсових проектів (на основі проектів попередників):

- Дизайн житлового середовища для людей з особливими потребами
- Дизайн сучасного молодіжного житла або певної категорії споживачів.
- Дизайн житла для переселенців, для мигрантів, соціального житла.
- Дизайн житла тимчасового перебування: готелей, хостелів, тощо.
- Дизайн житлового середовища історійко-культурного походження
- Дизайн житлового середовища в об'єктах промислової архітектури
- Дизайн житлового середовища з деякими визначеними характеристиками, тощо.

Студенту потрібно: визначити середовищні проблеми та завдання, виокремити композиційні аспекти, сгенерувати дизайн-ідею та здійснити відбір архітектурно-дизайнерських засобів щодо її втілення. Робота складається з чотирьох частин: аналітично-дослідницької, архітектурному дизайні на просторовому рівні, проектування архітектурної домінанти та дизайнерській і виконується у вигляді експозиції в конкурсній подачі (800x600x) з пояснювальною стрічкою знизу (80), або 2 ФАО.

Методичні рекомендації до виконання курсового проекту №1 [3].

2. При виконанні Курсового проекту 2 «Дизайн промислового середовища» студент самостійно обирає фрагмент середовища промислового за походженням або потенціалом та на підставі його всебічного аналізу визначає перспективний напрямок його розвитку, основного споживача, типологію забудови: промисловий об'єкт, торговельний або культурний об'єкт тощо. Згідно з цим вибором, йде індивідуальна постановка проектних завдань та відбір засобів їх реалізації.

Приблизна тематика курсових проектів (на основі проектів попередників):

- Дизайн середовища Деволановського узвізу в Одесі.
- Дизайн середовища центру екстремального дозвілля (колишній СРЗ№2)
- Дизайн середовища центру чайних церемоній (на базі чайній фабрики, пам'ятки архітектури)
- Реабілітація промислової Пересипі з розробкою комплексу промислового дизайну
- Дизайн середовища заводу Краян з розробкою інтерактивного культурно-розважального комплексу.

Студенту потрібно: визначити середовищні проблеми та завдання, виокремити композиційні аспекти, сгенерувати дизайн-ідею та здійснити відбір архітектурно-дизайнерських засобів щодо її втілення. Робота складається з чотирьох частин: аналітично-дослідницької, архітектурному дизайні на просторовому рівні, проектування архітектурної домінанти та дизайнерській і виконується у вигляді експозиції в конкурсній подачі (800x600x) з пояснювальною стрічкою знизу (80), або 2 ФАО.

Методичні рекомендації до виконання курсового проекту №2 . [4]

3. При виконанні Курсового проекту 3 « Концептуальне проектування за темою дипломного проекту» студент самостійно обирає фрагмент середовища міста та на підставі його всебічного аналізу визначає перспективний напрямок його розвитку, основного споживача, типологію забудови.. Згідно з цим вибором, йде індивідуальна постановка проектних завдань та відбір засобів їх реалізації.

Приблизна тематика курсових проектів (на основі проектів попередників):

- Дизайн середовища Дюковського саду в м.Одеса
- Дизайн середовища рибного центру на Привозі
- Дизайн середовища театру моди в м. Одеса
- Дизайн середовища зоопарку в м. Одеса
- Дизайн середовища парку на схилах тощо.

Студенту потрібно: визначити середовищні проблеми та завдання, виокремити композиційні аспекти, сгенерувати дизайн-ідею та здійснити відбір архітектурно-дизайнерських засобів щодо її втілення. Робота складається з чотирьох частин: аналітично- дослідницької, архітектурному дизайні на просторовому рівні, проектування архітектурної домінанти та дизайнерській і виконується у вигляді експозиції в конкурсній подачі (800x600x) з пояснювальною стрічкою знизу (80), або 2 ФАО.

Методичні рекомендації до виконання курсового проекту №3 [5]

.Практичні роботи проводяться у вигляді клаузур за визначеною проблематикою, які виконуються в аудиторії. З кожного з проектів виконується по 12 практичних робіт з орієнтовною тематики:

1. Формування історичної довідки щодо досліджуємого фрагменту архітектурного середовища
2. Аналіз геопідоснови. Натурні обстеження. Створення опорного плану фрагменту міського середовища.Складання аналітичних схем:
3. Формування таблиці узагальненого теоретичного та практичного досвіду
4. Формування дизайн ідеї. Художня метафора дизайн-ідеї. Визначення та розробка форм-носіїв дизайн-образу середовища
5. Структурно-функціональне формування архітектурного середовища.
6. Формування силуету забудови основних композиційних висей та комунікацій.
7. Проектування фрагментів генплану.
8. Виявлення бажаних та існуючих характеристик архітектурної домінанти.
9. Розробка спеціалізованих креслень інтер'єру:
10. Проектування обладнання інтер'єру, що відповідає розкриттю дизайн-ідеї.
11. Розробка пропозицій з ландшафтного дизайну .
12. Проектування обладнання, що відповідає розкриттю дизайн-ідеї

За результатами ПР складається альбом клаузур та пошукових матеріалів ФА1.

Залік проводиться для студентів, які бажають збільшити вже набрану кількість балів.

Інформаційне забезпечення
Основна література

1. Шимко В.Т. Архитектурно-дизайнерское проектирование. Основы теории. МАРХИ. Изд. – ООО, «СПУ принт», 2003. – 297 с.
2. Дизайн архитектурной среды.: Учеб.для вузов/Минервин Г.Б., Ермолаев А.П., Шимко В.Т., Ефимов А.В., Н.И. Щепетков, А.А. Гаврилина, Н.К.Кудряшов - М.: Архитектура-С, 2007 -504с.; 3.Тюрікова О. М. Методичні вказівки до виконання Курсового проекту№1 « Дизайн житлового середовища» з навчальної дисципліни « Архітектурно-дизайнерське проектування» для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування», спеціалізації «Дизайн архітектурного середовища» , Будівництво» ,Одеса, ОДАБА, 2019. – 42с.
4. Тюрікова О. М. ,Методичні вказівки до виконання Курсового проекту№2 « Дизайн промислового середовища» з навчальної дисципліни « Архітектурно- дизайнерське проектування» для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування», спеціалізації «Дизайн архітектурного середовища» , Будівництво» ,Одеса, ОДАБА, 2019. – 38с.
5. Тюрікова О. М.. Методичні вказівки до виконання Курсового проекту№1 « Дизайн житлового середовища» з навчальної дисципліни « Архітектурно-дизайнерське проектування» для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування», спеціалізації «Дизайн архітектурного середовища» , Будівництво» ,Одеса, ОДАБА, 2019. – 42с.
6. Тюрікова О. М. ., Методичні вказівки до виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Методологія -дизайнерського проектування архітектурного середовища» для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування», спеціалізації «Дизайн архітектурного середовища» , Будівництво» ,Одеса, ОДАБА, 2019. – 38с.
7. Тюрікова О. М., Методичні вказівки до виконання графічних робіт з навчальної дисципліни «Художнє проектування та колористика в дизайні архітектурного середовища» для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування», спеціалізації «Дизайн архітектурного середовища» , Будівництво» ,Одеса, ОДАБА, 2020. – 38с.
8. Х. Адамчевска-Вейхерт. Х. Формирование жилых комплексов. - М.: СИ,1988.
9. Ощепков Г.. Методический пример проекта организации строительства жилых МКР - М.: СИ,1988.
10. Пономарева Е.. Интерьер и оборудование гражданских зданий. - Минск: Высшая школа,1976.
11. Шимко В., Уткин М.. Архитектурно - дизайнерское проектирование интерьера. Проблемы и тенденции. М.: Архитектура С, 2011.
12. Рунге, В. Манусевич Ю. Эргономика в дизайне среды. М.: Архитектура-С., 2005, русский. 15.. Нойферт П., Нефф Л.. Проектирование и строительство: Дом, квартира, сад: Иллюстрированный справочник.- 3-е изд. Пер. с нем. М.: архитектура С, 2006.

Допоміжні джерела інформації

1. Алексеев Ю.В., Казачинский В.П., Бондарь В.В. История архитектуры, градостроительства и дизайна. Курс лекций.-М.:Изд-во АСВ, 2004.- 448 с.
2. Архитектурно - художественные компоненты озеленения городов / Горбачев В.Н. - М.: Высш. Шк, 1983.-207 с.
3. Агранович-Пономарева Е.С, Алдова Н.И. Интерьер и предметный дизайн жилых зданий - Ростов н/Д: Феникс, 2005. - 352 с.
4. Бабков В.Ф.Ландшафтное проектирование автомобильных дорог. - М.: Транспорт, 1980. - 188с.
5. Бархин Б.Г. Методика архитектурного проектирования: Учеб.-метод. пособие для вузов. – 2-е изд., перераб. и доп.- М.: Стройиздат, 1982.
6. Бэнэм Р. Взгляд на современную архитектуру. Эпоха мастеров.- М.:Стройиздат, 1980.-172
7. Благоустройство и озеленение жилых районов: Рекомендации по проектированию и созданию зеленых насаждений. М.: МГУЛ, 1999.
8. Благоустройство нарушенных территорий. / Ю.А.Бондарь - К.: Будивельник, 1984. - 72 с.
9. Восстановление исторических объектов ландшафтной архитектуры / Н. А. Ильинская. - СПб.:Сфойнздат, 1993 - 159 с.
10. Городской ландшафт: Учеб.пособие. / Белкин А.Н. - М.: Высш. шк., 1987.
11. Горохов В.А. Зеленая природа города -.Учебное пособие для вузов -М.: Стройиздат, 2003. - 528с.
12. Гутнов А.Э. Мир архитектуры: Язык архитектуры.-М.,1985.-351 с.
13. Декоративное садоводство и садово-парковое строительство: Справ.пособие /Т.Г. Гузейко и др. К.:Будивельник, 1985.- 182 с.
14. Денисов М.Ф. Ландшафтное проектирование малых архитектурных форм: Учебное пособие. МАРХИ-М., 1986-91 с.
15. Ефимов А.В., Минервин Г.Б. и др. Дизайн архитектурной среды. М., 2004.
16. Иконников А.В. Функция, форма, образ в архитектуре.-Москва, Стройиздат, 1986
17. Кристофер Дей. Места, где обитает душа.- М.:Ладыя,2000.-270 с.
18. Коваленко П.П., Орлова Л.Н. Городская климатология. Учебное пособие. - М.: Стройиздат, 1993. — 144с.
19. Лазарев А.Г., Лазарев А.А., Кудинова Е.О.Справочник архитектора. - Ростов н/Д: Феникс, 2005. -325 с.
20. Лазарев А.Г., Лазарева Е.В. Ландшафтная архитектура. - Ростов н/Д: Феникс, 2005. -282 с.
21. Ландшафтная реконструкция городских садов и парков / Ю.Бондарь, Н.П. Абесинова, Е.Н Никитина и др.- К.: Будивельник, 1982. -60 с.
22. Ландшафтное искусство. Паркостроение, городское озеленение, биодизайн; эстетика сельской местности, усадеб, дорог; национальные парки, заповедники, резерваты Лепкович И.П.. – Москва - Санкт-Петербург «ДИЛЯ»,2004. - 400 с.